

JAE

VOL. 1, NO. 4, JULY-AUGUST 2023
ISSN: 2985-2307 (Online)

PANYAPAT
ปัญญาพัฒนา

JOURNAL OF APPLIED EDUCATION

Editor:

Asst. Prof. Dr. Prayoon Saengsai

For More Info:

<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index>

Journal of Applied Education ปีที่ 1 ฉบับที่ 4

JAE

ISSN: 2985-2307 (Online)

Journal of Applied Education Vol. 1 No. 4

Journal of Applied Education

3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 080-224-1454, 081-601-5934 อีเมล: j.applied.edu@gmail.com

เจ้าของ: ปัญญาพัฒนา 3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราษฎ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ฤงแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิน ใจแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้จัดการวารสาร:

นางสาวศิโรรัตน์ ประศรี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Applied Education มีกำหนดวงรอบการเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน

ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม

ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร
<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Applied Education มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความวิจารณ์หนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา ปีละ 6 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) پذیرับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่
- 3) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นบทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

Journal of Applied Education ฉบับนี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2566) Journal of Applied Education ได้มุ่งเน้นการเผยแพร่ บทความทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา จากหลากหลายหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารการศึกษาประยุกต์ได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

กระผมในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จัดการวารสาร และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และวิญญูชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป ด้วยจิตคารวะและขอบคุณทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส
บรรณาธิการ Journal of Applied Education

สารบัญ

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 1-12
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปญโญ

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 13-22
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
ศศิรดา แพงไทย

บทความวิชาการ

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน 23-28
จตุพร แทนเถื่อน, ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว

การใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิก 29-36
ธัญชนก ภู่อำลี, ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว

การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการใช้บริการออนไลน์ 37-44
บนเทคโนโลยีคลาวด์
ธรรมรัตน์ ประทุม, ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว

Transformative Leadership of School Administrators Nong Wua So District School Group, Udonthani Primary Educational Service Area Office 1

Phramaha Phisit Visitthapanyo^{1*}

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pipisit1@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are (1) to study the level of transformational leadership of educational institution administrators. Nong Wua So District School Group under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Areas 1, and (2) to compare the level of transformational leadership of school administrators. Nong Wua So District School Group under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by gender, experience, and size of educational institution. Sample group of 119 people using simple random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a confidence value of 0.98. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA, and Scheffe's pairwise difference test. The research results found that Level of transformational leadership of educational institution administrators Nong Wua So District School Group under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall and each aspect is at a high level. Results of comparing the transformational leadership levels of educational institution administrators. Group of schools in Nong Wua So District, under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified according to gender, experience, and size of educational institution. It was found that administrators of educational institutions of different genders had no different opinions overall and in each aspect. Educational institution administrators with different experiences and sizes of educational institutions have different overall and individual opinions with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Transformational Leadership, Educational Institution Administrators, Udon Thani Province

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปญโญ^{1*}

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: pipisit1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 119 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา, จังหวัดอุดรธานี

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศในยุคการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ค่านิยม ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี และอื่นๆ ทำให้ประเทศไทยต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองให้มากขึ้น จากผลการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างต่อเนื่องนี้เอง ทุกสิ่งทุกอย่างจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปพร้อมๆ กันเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมโลกภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษาจากการปฏิรูปการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อจะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ที่มุ่งหวังจะพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีจิตสำนึก วัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าของความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ชาลี มณีศรี, 2548)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 หรือโคโรนาไวรัส ตั้งแต่ปลาย พ.ศ.2562 ถึง พ.ศ.2564 ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมกรรมการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิมๆ โดยสร้างเสริมปรับพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้ ควบคุมไปกับความพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจนำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี ใหม่ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เกิดการบายเบนออกจาก ความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การ สื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ๆ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปจนทำให้เกิดความคุ้นเคย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วย วิถีคิด เรียนรู้ สื่อสาร ปฏิบัติและ การจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่และรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้อง ปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นฐานวิถีชีวิตใหม่สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำของตนเอง ให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ สร้างความผูกพันของสมาชิกต่อการเปลี่ยนแปลงของวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่ สำคัญขององค์การโดยการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของสมาชิกให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้นทำให้เกิดความตระหนักในภารกิจและวิสัยทัศน์ ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มองค์กรหรือสังคม (Bass & Avolio, 1990)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ครูอาจารย์ร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจเพราะภาวะผู้นำนี้ มีองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Charisma) เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ผู้ ตามจะเกิดความเชื่อถือศรัทธา ยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจด้านการสร้างแรงบันดาลใจ Inspiration (Motivation) คือ การที่ผู้นำใช้วิธีการต่างๆ เพื่อชักนำให้ ผู้ตามเห็นคุณค่าของงานและปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ด้านการ กระตุ้นทางปัญญา Intellectual (Stimulation) คือ การที่ผู้นำพยายามที่จะกระตุ้นให้ผู้ตามใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา โดยรอบคอบ ใช้เหตุผล และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล Individualized (Consideration) คือ ผู้นำจะคำนึงถึง ความแตกต่างของแต่ละบุคคลทำให้เกิดการมอบหมายงานตามถนัดที่ผู้ตามพอใจ ทำให้งานมีประสิทธิภาพ การดำเนินงาน ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพมี คุณธรรม จริยธรรม สามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นตื่นตัวเพื่อพัฒนา ตนเองให้มีความรู้ความสามารถ การใช้ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเหมาะกับยุคปฏิรูปการศึกษานี้ เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งบุคลากรและ องค์การ (ประภา อัครพงษ์พันธ์, 2551)

ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ครอบคลุมประชาชนส่วนใหญ่ ของชาติมากที่สุด ในปัจจุบันอยู่ภายใต้การบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงาน ส่วนกลาง โดยในระดับพื้นที่มีหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ ให้บริการการศึกษา ดังนั้น ในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับดังที่กล่าวมา จึงถือว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทาง การศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด เพราะผลของการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ในการที่จะให้นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรัฐบาล บรรลุจุดมุ่งหมาย และการที่สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัย หลายประการ เช่น ระบบการบริหาร ผู้บริหาร ครู ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวแปรสำคัญ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นผู้นำนโยบายแนวดำเนินงานและโครงการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องเคลื่อนไหวและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา พัฒนาส่งเสริมบุคลากรเปิดโอกาสให้มีอิสระในการ ทำงานมากขึ้น ไม่กีดกันความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริหารและพฤติกรรม ภาวะผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำของการปฏิรูปการศึกษาได้ ในขณะเดียวกันต้องรักษาความเป็นปึกแผ่นและบรรยากาศใน การทำงานที่ดีไว้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดและต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นภาวะที่ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทของตนให้ชัดเจน เช่น ต้องสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ต้องพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ต้องปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคและเห็นคุณค่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงานเพราะการบริหารงานปัจจุบันเป็นการบริหารงานท่ามกลางสภาวะที่มีกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารต้องพร้อมเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่เดิม พร้อมรับฟังและพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่สังคมคาดหวัง ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงมีความสำคัญมากและจำเป็นมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็น สามารถแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่การเรียนรู้ และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568 ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดังนี้ วิสัยทัศน์ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เด็กอุดร 1 เป็นที่ 1” พันธกิจ 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) จัดการศึกษาให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับความปลอดภัยจากภัยพิบัติ ภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ 3) พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 5) สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 6) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 7) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 8) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(DigitalTechnology) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1, 2565)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของ เลทวูด และแจนซี (Leithwood & Jantzi, 1990) ซึ่งให้แนวคิดในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการแสดงพฤติกรรมของผู้นำที่คอยกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มและการให้ความร่วมมือของกลุ่ม โดยมีการแสดงออกใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การระบುವิสัยทัศน์อย่างชัดเจน 2) การถือฤกุลการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม 3) การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล 4) การกระตุ้นทางปัญญา 5) การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม 6) การคาดหวังผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ เพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด มีความแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และขนาดของโรงเรียนนอกจากนั้นข้อค้นพบจากการศึกษายังเป็นประโยชน์สำหรับกลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในการวางแผนพัฒนาอบรมผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำให้สามารถพัฒนาการบริหารงาน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การทุกแห่งในยุคปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 165 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยอาศัยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวน 8 คน ครูผู้สอนจำนวน 111 คน รวม 119 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. สมมติฐานของการวิจัย

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ แตกต่างกัน

2.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการแสดงพฤติกรรมของผู้นำที่คอยกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มและการให้ความร่วมมือของกลุ่ม โดยมีการแสดงออกใน 6 ด้าน คือ การระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน การถือฤลการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม การคาดหวังผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ระดับ 5 หมายถึง ระดับในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ธ (Likert's five rating scale)

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

4.3 สร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการแสดงพฤติกรรมของผู้นำที่คอยกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มและการให้ความร่วมมือของกลุ่ม โดยมีการแสดงออกใน 6 ด้าน คือ การระบุนิสัยทัศน์ การถือคุณการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม การสนับสนุนเป็นรายบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม และการคาดหวังผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ธ (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ปรับปรุงจาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

5 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถามโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

+ 1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4.7 นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

4.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

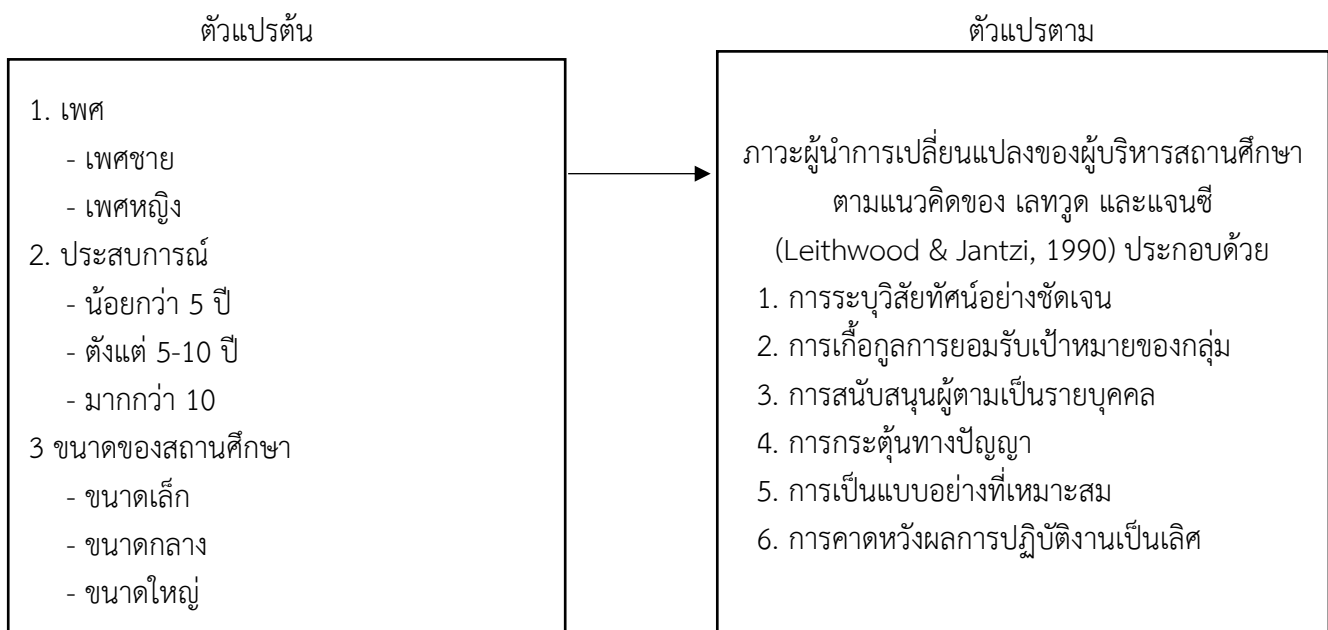
5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ระดับมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert’s five rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ปรับปรุงจาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test) กับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเอฟ F-test (One-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 4 ด้าน คือ ด้านการถือฤกษ์การยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม, ด้านการกระตุ้นทางปัญญา, ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม, ด้านการคาดหวังผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รองลงมาเป็นด้านการสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคลและด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรมีแรงจูงใจ หรือมีแรงบันดาลใจในการทำงานให้เห็นคุณค่าของงาน เห็นว่างานนั้นมีความท้าทาย และไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน กระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสนับสนุนให้กำลังใจ และเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนเป็นผลให้บุคลากรเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานเกินความคาดหวังซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชัย ธินทัพ (2551) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กรรณิการ์ ปิงวงศ์ (2556)

ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของ นางเยาว์ ทองกำเนิด (2557) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายการศึกษาเขาชะเมา อำเภอลือชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือทางอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด และมีใบประกอบวิชาชีพด้านการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา มากและเลย (2556) ที่ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีจำนวนนักเรียนและครูในปริมาณที่ไม่เหมือนกัน ทั้งภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูย่อมแตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี บุญธรรม (2544) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการศึกษาที่ได้สามารถเป็นข้อมูลและแนวทางการในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการพัฒนา เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจักการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรการศึกษา อันเป็นประโยชน์กับทางการศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีจำแนกตามเพศและ ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอ หนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารระดับสูง ควรส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้บริหารระดับกลางและล่าง ใน รูปแบบการวิจัย เช่น การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาสถานศึกษา เป็นต้น

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายการประเมินภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการพัฒนา สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาทั่วประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการระบุนิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอ หนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ปิงวงศ์. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง. (การศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ชารี มณีศรี. (2548). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุรพาสาน.
- นงเยาว์ ทองกำเนิด. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายการศึกษาเขาชะเมา อำเภอเขา ชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภา อัครพงษ์พันธุ์. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- มนตรี บุญธรรม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- รจนา มากเลาะเลย์. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิชัย ธิณฑิพ. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสภาพและแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1990). Developing transformational leadership: 1992 and beyond. *Journal of European industrial training*, 14(5), 21-27.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (1990). Transformational leadership: How principals can help reform school cultures. *School effectiveness and school improvement*, 1(4), 249-280.

A Study The Skill School Administrators in Basic Education Under Sribunruang District, Nongbualamphu Province

Sasirada Pangthai^{1*}

¹ Pitchayabundit College, Thailand

* Corresponding author. E-mail: sasirada.p63@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are (1) to study the administrative skills of administrators of basic educational institutions, Si Bunruang District, Nong Bua Lamphu Province, and (2) to compare the administrative skills of administrators of basic educational institutions, Si Bunruang District, Nong Bua Lamphu Province, classified by educational background, operating experience and the size of the educational institution. The sample group includes educational institution administrators and teachers in basic educational institutions Si Bunruang District, Nong Bua Lamphu Province, a total of 273 people were randomly sampled using a stratified random sampling method using the size of educational institutions as strata to divide the sample. The research instrument was a questionnaire with a consistency index of 1.00 and a reliability of 0.98. Data were analyzed using a ready-made program and the statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test, if differences were found, multiple comparisons were made using the Scheffe's Method. The results of the study found that administrative skills of administrators of basic educational institutions Si Bunruang District, Nong Bua Lamphu Province, as a whole is at a high level. Results of comparing the administrative skills of administrators of basic educational institutions. Si Bunruang District, Nong Bua Lamphu Province found that administrators of basic educational institutions had different educational qualifications, work experience, and sizes of educational institutions. There are different overall and individual opinions.

Keywords: Administrative Skills, Administrators of Basic Educational Institutions, Nong Bua Lamphu Province

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ศศิราดา พงษ์ไทย^{1*}

¹ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: sasirada.p63@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู และ (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 273 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F – test) หากพบความแตกต่างเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, จังหวัดหนองบัวลำภู

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

แนวทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบันมีหลายประการ ซึ่งในแต่ละ ประการนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข มีการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิม มีการยุบรวม กรมต่างๆ ในส่วนกลางเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเอื้อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาที่สังกัด โดยมุ่งหวังให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัด

การศึกษาที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งหมายความว่าเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจะมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจในแต่ละเรื่องโดยใช้เวลาสั้นลงด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะพึงตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมาย จะสามารถบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามนโยบายและเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะการบริหารงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาคือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีอำนาจ และหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจในระดับสถานศึกษา ภายใต้อำนาจจำกัดและเงื่อนไขของทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน วัสดุและการจัดการเป็นสำคัญ ซึ่งการบริหารงานของผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา ดังที่ เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986) ได้กล่าวถึง ทักษะของผู้บริหารที่สำคัญ มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดรวบยอด 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านเทคนิค และ 5) ด้านความรู้ ความคิด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพ และคุณภาพโดยเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในการบริหารงานเป็นอย่างดี กล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และรู้จักระดมทรัพยากร มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความ รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม บูรณาการ การจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อผู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ด้าน โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง บริการทางการศึกษา 5) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้นำนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน การศึกษา ตลอดจนการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว และสถาบันทางสังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทักษะการบริหาร มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด ด้านความรู้ความคิด ด้านการศึกษาและการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน และครูผู้สอน จำนวน 867 คนในสถานศึกษา อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2565 รวม 938 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 245 คน ในสถานศึกษาอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู รวม 273 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง

2. สมมติฐานของการวิจัย

2.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน

2.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

2.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

- 5 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับมาก
- 3 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

4.2 สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Objective Congruence: IOC) ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เท่ากับ 1.00

4.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนและนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์

4.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

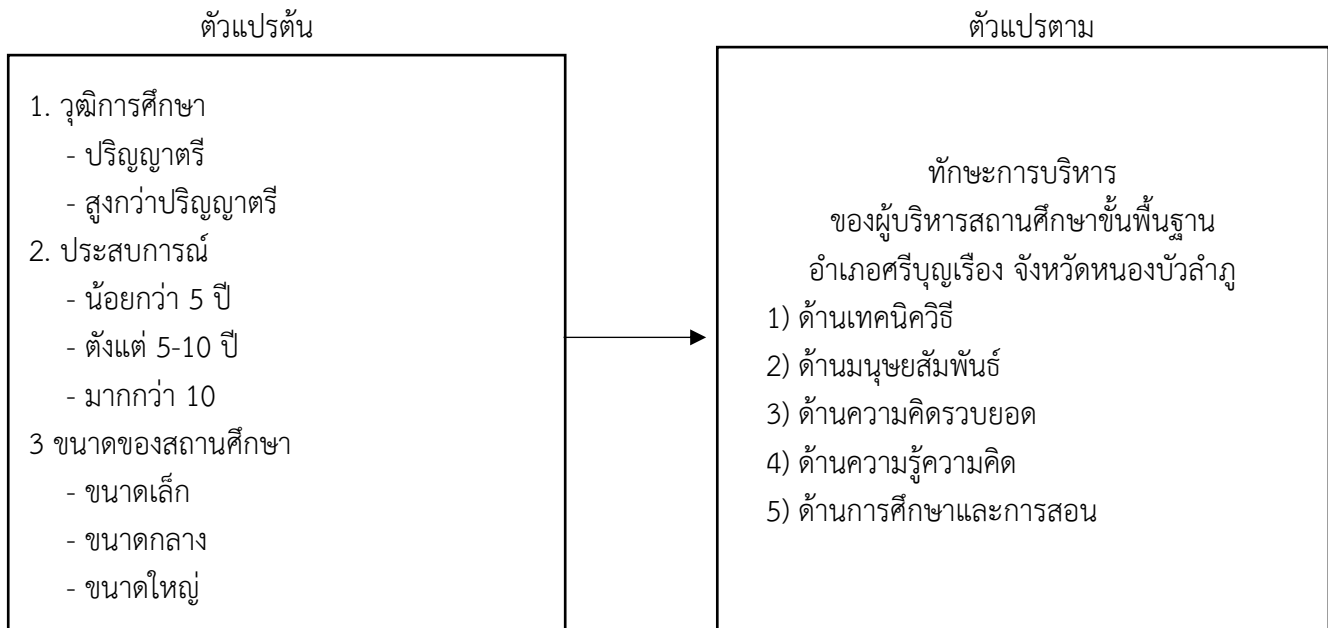
5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2560)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (สุพัตน์ สุขมลสันต์. 2560)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 60.44 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 39.56 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.12 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 53.48 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 56.78 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 55 คิดเป็นร้อยละ 20.15

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิควิธี และด้านความคิดรวบยอด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษามีดังนี้

2.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า การบริหารเป็นกระบวนการสำคัญซึ่งการดำเนินงานประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน และระบบกำลังคน การจูงใจและการควบคุม การดำเนินงานของบุคคลภายในหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในการจัดหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ผู้บริหารจะต้องมีทักษะ วิธีการ ปัจจัยหรือ ทรัพยากรเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับดำเนินงาน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับทักษะในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี เป็นทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพผลด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ขององค์กร ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถที่จะประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนงาน และเข้าใจความซับซ้อนขององค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในองค์การหรือเรียกว่า ทักษะทางมโนมิติ ทักษะด้านความรู้ความคิด เป็นทักษะที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญา และมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทักษะทางด้านนี้เป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจการสอนและการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษณี ศรีประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา พรเสนาะ อัมพวัน ประเสริฐภักดี และสายตา ประเสริฐภักดี (2556) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะว่าครูส่วนใหญ่ ทั้งระดับการศึกษาปริญญาตรีและ ปริญญาโท ต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสม ดังที่ ประกอบ คุปรัตน์ (2552) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญไม่มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหาร และประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก

ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสม ดังที่ ญัฐธยาน์ โพธิ์ชาธาร (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนด นโยบายของสถานศึกษา จัดโครงสร้างสถานศึกษา และเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร และส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรในการจัดทำวิจัย จัดการทรัพยากรในชุมชนเพื่อก่อประโยชน์ให้กับสถานศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากการที่จะบริหารงานได้สำเร็จตามที่มุ่งหวัง จะต้องมีความรู้ขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ ทักษะด้านคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะ

ด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านความรู้ความคิด และต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง สถานศึกษาไม่ว่าขนาดใหญ่ ขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ต่างก็ใช้ทักษะการบริหารเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย บุญยวรียี เศรษฐวงศ์สกุล, ไมตรี จันทรา และกรีธา วีระพงศ์ (2557) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผล การศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนแนวทางการพัฒนาและ ปรับปรุงทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ กำหนดไว้ อันเป็นประโยชน์กับทางการศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1 ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมทักษะการบริหารแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ในเชิงรุกทุก ด้าน

1.2 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมทักษะการบริหารสถานศึกษาระดับล่าง ได้แก่ รูปแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

ณัฐธยาน์ โพธิ์ชาธาร. (2553). *การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครสวรรค์. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).

- ดุขณิ ศรีประเสริฐ. (2554). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: สามัญปิเศษินเฮอร์แอนดีตี.
- บุญยวรีย์ เศวตวงศ์สกุล, ไมตรี จันทรา และ กริธา วีระพงศ์. (2557). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต3. วารสารบัณฑิตศึกษา, 11(53), 187-196.*
- ประกอบ คุปรัตน์. (2552). *ผู้บริหารสถานศึกษาชื่อและความหมาย*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2565. จาก http://pracob.blogspot.com/2009/11/blog-post_1389.html.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพัฒน์ สุขมลสันต์. (2560). *การเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดสอบรวมเพื่อการวิจัย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 9(2), 51-70.*
- เสาวภา พรเสนาะ, อัมพวัน ประเสริฐภักดี และ สายตา ประเสริฐภักดี. (2556). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 7(2), 36-42.*
- Drake, T.L., & Roe, W.H. (1986). *The Principal Ship*. (3rd ed.). New York: Macmillan.
- Krejcie, R.V. & Morgan. D.W. (1970). *Determining Size for Research Activities. Education and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.*

Using Artificial Intelligence Technology to Develop Students Reading Skills

Jatuporn Tantuen^{1*} and Thanarak Santhuenkaew¹

¹ Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: 6612370011@ru.ac.th

ABSTRACT

This article is intended to present the use of artificial intelligence. To develop reading skills by mainly discussing the development in education Which will consist of reading development guidelines in the field of spelling reading and reading comprehension directly related to learners It also focuses on reading development in the role of people. Teach that develops courses and creates reading models that bring artificial intelligence technology to help in the development of reading teaching. And the parent section that can support and help develop student reading.

Keywords: Technology, Artificial Intelligence, Reading Skills

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน

จตุพร แทนเดือน^{1*} และ ธนารักษ์ สารเดือนแก้ว¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: 6612370011@ru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน โดยกล่าวถึงการพัฒนาในด้านการศึกษาคือหลัก ซึ่งจะประกอบไปด้วยแนวทางการพัฒนาการอ่าน ในด้านการอ่านสะกดคำ และการอ่านจับใจความที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาการอ่านในบทบาทของผู้สอน ที่พัฒนาหลักสูตรและสร้างโมเดลเกี่ยวกับการอ่านที่นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการพัฒนาการสอนอ่าน และส่วนของผู้ปกครองที่สามารถสนับสนุนและช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียนได้

คำสำคัญ: เทคโนโลยี, ปัญญาประดิษฐ์, ทักษะการอ่าน

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้รับความสนใจอย่างมาก AI มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างละเอียด ทำให้สามารถสร้างโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่ตอบสนองต่อความต้องการและระดับทักษะของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน (จักรพงษ์ จันทวงศ์, 2566) การพัฒนาทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง AI สามารถนำมาใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแบบฝึกหัดที่ปรับเปลี่ยนตามระดับความสามารถของผู้เรียน การใช้เทคนิคการจดจำเสียงเพื่อช่วยในการออกเสียงคำศัพท์ และการใช้วิเคราะห์ข้อความเพื่อช่วยในการเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน นอกจากนี้ AI ยังสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและให้คำแนะนำในการปรับปรุงทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผล นวัตกรรมทางเทคโนโลยีนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้ (Javarush, 2564)

ดังนั้น การศึกษาและนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมาก การวิจัยและพัฒนาวิธีการใช้ AI เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจะช่วยให้เราสามารถนำเสนอแนวทางใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนในอนาคต

ความสำคัญปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการศึกษา

นิจารีย์ วรภูมิ (2563) กล่าวว่า ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เป็นเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยที่สามารถรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนเกินกว่าที่มนุษย์จะสามารถรับมือได้ และ AI ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถทำงานที่ซ้ำซากน่าเบื่อแทนมนุษย์ได้อย่างดีเยี่ยม ช่วยให้เราสามารถมีเวลาไปโฟกัสงานที่สำคัญและสามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า

ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล (2562) กล่าวว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ทั้งช่วยผู้สอนในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนในการเรียนรู้เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ของตนเองให้หลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งช่วยเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและช่วยในการตอบคำถามต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน

ดังนั้น ความสำคัญของการนำ AI มาใช้ในการศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม (ทรูปลูกปัญญา, 2562) มีดังต่อไปนี้

1. ลดเวลาการทำงานของครู โดยปกติสำหรับคุณครูนอกจากงานสอนที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงแล้ว งานส่งเสริมการศึกษาอื่น ๆ เช่น งานวัดผล งานทะเบียน หรืองานธุรการต่าง ๆ ในโรงเรียน ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน การนำ AI มาช่วยในการทำงานตรงนี้ นอกจากจะช่วยลดภาระงานของคุณครูแล้ว ยังช่วยลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น การตรวจการบ้านหรือการตรวจข้อสอบ ปัจจุบันมีการประดิษฐ์ซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการตรวจการบ้านหรือข้อสอบที่เป็นลักษณะเลือกตอบ ซึ่งเป็นตัวช่วยให้คุณครูสามารถตรวจการบ้านหรือข้อสอบได้รวดเร็วและมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการนำ AI มาใช้ในงานทะเบียนและวัดผล ในการลงทะเบียนนักเรียน จัดตารางเรียน และคำนวณเกรดเฉลี่ย ซึ่งช่วยให้เกิดความรวดเร็วและลดข้อผิดพลาดได้มาก

2. ช่วยสร้างสรรค์เนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การเติบโตของ AI ทำให้เกิดแอปพลิเคชันในการส่งเสริมการศึกษามากมาย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนที่ไหนก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องอยู่เฉพาะในห้องเรียน AI จะทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นตัวช่วยให้คุณครูในการสร้างสรรค์เนื้อหาความรู้ต่าง ๆ โดยช่วยประมวลผลการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถสืบค้นข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเป็นเอกสารในรูปแบบของ E-book ได้อีกด้วย

3. ช่วยติวเตอร์ให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล บางครั้งการเข้าหาครูผู้สอนแต่ละครั้งล้วนมีข้อจำกัด เช่น คุณครูอาจไม่ว่างพบ หรือไม่มีเวลาในการอธิบายเพิ่มเติม จากข้อจำกัดนี้ ทำให้มีการนำ AI มาสร้างสรรค์เป็นแอปพลิเคชันที่ช่วยติวเตอร์นักเรียนเพิ่มเติม ซึ่งจะมีการรวบรวมความรู้ให้นักเรียนได้ศึกษาในจุดที่สนใจเพิ่มเติม และนอกจากนี้ยังมีการจัดทำทดสอบออนไลน์ เพื่อประเมินผลผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นช่องทางพิเศษที่ช่วยให้นักเรียนปรึกษาของคุณครูกันได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

4. เป็นอาจารย์เสมือน ในอนาคต AI อาจจะมาทำหน้าที่แทนคุณครู ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งข้อดีของ AI นั้นคือความแม่นยำและการประมวลผลที่รวดเร็ว โดยที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง คุณครูในอนาคตอาจกลายเป็นผู้ควบคุม AI แล้วทำหน้าที่ในการป้อนข้อมูลที่เป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนให้กับหุ่นยนต์ AI เพื่อทำหน้าที่แทนตัวเอง หรือให้เป็นผู้ช่วยในการสอน ซึ่งทำให้สามารถสอนได้ปริมาณมากและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของ AI กับการศึกษา ได้แก่ ลดเวลาการทำงานของครู ช่วยสร้างสรรค์เนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยติวเตอร์ให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นอาจารย์เสมือน

บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อใช้ในพัฒนาการอ่านของผู้เรียน

โดยในปัจจุบันการพัฒนาทักษะการอ่านสามารถนำเทคโนโลยีที่หลากหลาย มาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยได้อีกทางหนึ่งในที่นี้ได้นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) อันเป็นเครื่องมือแห่งยุคสมัยปัจจุบัน มาช่วยครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง ให้ได้ฝึกฝนทักษะด้านการอ่านจนชำนาญ ซึ่งมีจุดน่าสนใจของเครื่องมือในประเด็น (นำพล ม่วงอวยพร, 2566) ต่อไปนี้

การอ่านเป็นทักษะเฉพาะบุคคล การเริ่มต้นอ่าน หรือพัฒนาลำดับขั้นในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน เสมือนบุคคลที่มีความแตกต่างเป็นของตนเอง การนำ AI มาช่วยจะสามารถวิเคราะห์ทักษะการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน โดยเริ่มจากการทำแบบทดสอบที่เกี่ยวกับการอ่านหลากหลายรูปแบบ ตัวระบบจะนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง และข้อจำกัดด้านการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมช่วยปรับแบบฝึกอ่าน แนวการสอนอ่าน รวมไปถึงกิจกรรมที่พัฒนาการอ่านที่ออกแบบเฉพาะบุคคล เมื่อปรับโดยคำนึงถึงความแตกต่าง จะเพิ่มการพัฒนาทักษะการอ่านได้มากกว่าการอ่านแบบฝึกที่เหมือนกัน แบบที่อยู่ในชั้นเรียนปกติ

นอกจากได้แนวทางการฝึกอ่านเฉพาะบุคคลแล้ว ผลจากการวิเคราะห์การอ่านของ AI สามารถสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งปรับเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยฝึกอ่าน เช่น เกมแบบมีปฏิสัมพันธ์ ที่

สนุกสนานและสามารถตอบโต้กับ AI หรือ ตอบโต้บนระบบออนไลน์ที่ระบบได้จัดสร้างขึ้น รวมไปถึงสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านที่เสมือนจริง เป็นการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่ต้องการจะอ่าน

ในขณะที่ผู้เรียนทำการฝึกฝนทักษะการอ่าน เมื่อเกิดความผิดพลาดในขณะที่อ่าน ระบบ AI จะทำการตรวจสอบพร้อมแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนได้ในทันที อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผลตอบกลับแบบทันทีทันใด เป็นประโยชน์ต่อการนำข้อผิดพลาดที่ได้ชี้แนะให้ถูกต้องมาปรับปรุงการอ่านของตนเอง ได้อย่างรวดเร็วกว่าการอ่านแบบปกติ

การฝึกทักษะการอ่านแบบทั่วไป ใช้หนังสือเป็นสื่อหลักในการฝึกอ่าน แต่ระบบ AI มีเครื่องมือหลากหลายที่เข้ามาช่วยผู้เรียน ทั้งในส่วนเนื้อหาหลัก และเนื้อหาประกอบที่นักเรียนสนใจในการอ่าน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่าน มีหลากหลาย เช่น 1) Readability วิเคราะห์ความยากง่ายของข้อความ และแนะนำเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับการอ่านของนักเรียน 2) Lexile ประเมินระดับทักษะการอ่านของนักเรียน และแนะนำหนังสือที่เหมาะสม 3) Khan Academy ให้บทเรียนและแบบฝึกหัดการอ่านฟรีสำหรับนักเรียนทุกระดับ และ 4) Speechify แปลงข้อความเป็นเสียง ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการฟัง

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อใช้ในการพัฒนาการสอนอ่านของครู

การใช้ AI ในการสอนอ่านและสะกดคำเป็นอีกหนึ่งวิธีที่มีความเป็นไปได้ เราสามารถใช้แบบจำลอง Deep Learning ในการสร้างระบบที่สามารถอ่านและสะกดคำได้ โดยมักจะใช้แบบจำลองที่มีเทคนิค NLP (Natural Language Processing) และการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) เช่น Recurrent Neural Networks (RNNs), Convolutional Neural Networks (CNNs), หรือ Transformer-based models เช่น BERT, GPT ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ได้รับความนิยมในการประมวลผลภาษาธรรมชาติ

ขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างระบบ AI สอนอ่านและสะกดคำ มีดังนี้

1. เตรียมข้อมูล การสร้างชุดข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับการสอนอ่านและสะกดคำ ซึ่งรวมถึงข้อความที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ภาษา และคำที่ถูกสะกดตรงตามข้อกำหนดของภาษา
2. สร้างและฝึกโมเดล สร้างโมเดล AI ที่สามารถเรียนรู้การอ่านและสะกดคำจากข้อมูลที่เตรียมไว้ โดยการใช้เทคนิคและแบบจำลองที่เหมาะสมกับงาน เช่น LSTM (Long Short-Term Memory), CNN, หรือ Transformer models
3. การประเมินและปรับปรุง ทดสอบและประเมินประสิทธิภาพของระบบตามชุดข้อมูลที่ไม่เคยเห็นมาก่อน เพื่อปรับปรุงและประสานกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

4. การใช้งาน เมื่อโมเดลพร้อมใช้งานแล้ว สามารถนำไปใช้ในการช่วยในการอ่านและสะกดคำ โดยการใช้แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้สามารถฝึกทักษะการอ่านและสะกดคำได้ในสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบาย

การใช้ AI เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ มีดังนี้

1. การใช้ AI เพื่อสอนอ่านและจับใจความ (comprehension) เป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าทึ่ง เพราะมันต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเนื้อหาของข้อความและความสามารถในการตอบคำถามหรือวิเคราะห์เนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างระบบ AI เพื่อสอนอ่านและจับใจความ ได้แก่

2. เตรียมข้อมูล: การสร้างชุดข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับการสอนอ่านและจับใจความ ซึ่งรวมถึงข้อความที่มีความหลากหลายและความซับซ้อน เช่น ข้อความนิยาย บทความวิชาการ หรือเนื้อหาอื่นที่ต้องการให้ AI เข้าใจ

3. สร้างและฝึกโมเดล การใช้เทคนิค NLP และ Deep Learning เพื่อสร้างแบบจำลองที่สามารถอ่านและเข้าใจเนื้อหาของข้อความ ซึ่งอาจเป็นแบบจำลองแบบ Sequence-to-Sequence, Attention Mechanism, หรือ Transformers เพื่อการจับใจความ

4. การฝึกและประเมิน ทำการฝึกและประเมินโมเดลด้วยชุดข้อมูลที่เตรียมไว้ โดยการใช้วิธีการทดสอบและการวัดประสิทธิภาพของโมเดลในการจับใจความ เช่น การตอบคำถามหรือการสร้างสรุปจากเนื้อหา

5. การปรับปรุงและการทำงาน สามารถปรับปรุงและปรับแต่งโมเดลตามความต้องการ และนำไปใช้งานในสถานการณ์จริง เช่น ใช้ในแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ช่วยในการอ่านและจับใจความ หรือใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน

6. การสร้างระบบ AI เพื่อสอนอ่านและจับใจความ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อ่านและการทำงาน ของ AI ในด้านภาษาธรรมชาติ มันสามารถช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจและวิเคราะห์ข้อความได้อย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพในหลายๆ ด้านของชีวิตประจำวัน

ส่วนบทบาทของ AI เพื่อใช้ในการพัฒนาการสอนอ่านของครูนั้น ด้านการศึกษาโดยเฉพาะผู้สอนเอง การเข้ามาของ AI มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียนร่วมกับผู้สอนได้เป็นอย่างดี (บุพผา บรรลือเสนาะ, 2566) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การประเมินการอ่าน AI สามารถช่วยประเมินทักษะการอ่านของเด็กๆ ได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว รวมไปถึงระบุจุดแข็งและจุดอ่อน ของผู้เรียนแต่ละคน และสามารถติดตามความคืบหน้าของผู้เรียน เพ

2. การสอน AI สามารถช่วยสอนอ่านได้ โดยการปรับเนื้อหาการสอนให้เหมาะกับเด็กแต่ละคน สร้างกิจกรรมการสอนที่น่าสนใจ ให้คำติชมแบบทันทีทันใด ทำให้ผลลัพธ์

3. การฝึกฝน AI สามารถช่วยเด็กฝึกฝนการอ่านได้โดยการให้โจทย์ฝึกฝนเพิ่มเติม เล่นเกมการศึกษา หรืออ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทของ AI เพื่อใช้ในการพัฒนาการสอนอ่านของครู ได้แก่ การประเมินการอ่าน การสอน และการฝึกฝน

อนาคตของ AI กับการสอนอ่าน

อนาคตของ AI ในการสอนอ่านจะมีศักยภาพมาก เนื่องจาก AI สามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล และมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ได้ ดังนั้นการนำ AI มาใช้ในการสอนอ่านยังต้องมีการพัฒนาต่อไปเพื่อให้มั่นใจในความแม่นยำและประสิทธิภาพ รวมถึงต้องคำนึงถึงจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว ของนักเรียนในการเก็บและใช้ข้อมูลด้วย (Adiguzel, T., Kaya, M. H., & Cansu, F. K. 2023) มีดังต่อไปนี้

1. เทคโนโลยี AI มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงการสอนอ่านในอนาคต AI ช่วยให้ครูประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้นักเรียนฝึกฝนการอ่านได้อย่างสนุกสนาน ส่วนการใช้ AI ในการสอนอ่านเพื่อผู้ปกครองหรือเด็กเล็กเป็นส่วนหนึ่งของอนาคตที่มีศักยภาพที่น่าตื่นตาตื่นใจ นี้คือภาพรวมของวิธีการที่ AI อาจมีบทบาทในการสอนการอ่านในอนาคต

2. การปรับปรุงและประเมินการอ่าน AI สามารถช่วยในการปรับปรุงการอ่านของผู้เรียนโดยการให้คำแนะนำที่ทันสมัยและปรับปรุงตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา โดยอาจใช้การวิเคราะห์ผลการอ่านผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่ใช้ AI เพื่อประเมินและให้คำแนะนำเชิงลึก

3. การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) AI สามารถใช้เทคโนโลยี NLP เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการอ่าน โดยตัวอย่างเช่น โปรแกรมตรวจสอบการอ่านและการใช้ภาษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

3. การทำนายและประเมินความก้าวหน้า AI สามารถใช้ข้อมูลการอ่านของผู้เรียนเพื่อทำนายและประเมินความก้าวหน้า และจัดทำแผนการสอนที่ทันสมัยและเข้ากับความต้องการของผู้เรียนได้

4. การสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่ปรับให้เข้ากับบุคคล โดยใช้เทคโนโลยี AI และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) สามารถสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่ปรับให้เข้ากับระดับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนได้

5. การทำให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่น่าสนใจ AI สามารถช่วยในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ และมีความสมจริง ที่จะทำให้ผู้เรียนตกลงใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้

อนาคตของ AI ในการสอนการอ่านเชื่อว่าจะเป็นก้าวสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของลูกที่อยู่ในความดูแลของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

บทสรุป

จะเห็นว่า AI มีข้อดีที่หลายประการในการพัฒนาทักษะการอ่าน สามารถสรุปได้ 4 ประเด็น ได้แก่ ประการแรก คือ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประการที่สอง การเรียนรู้แบบส่วนบุคคล ผู้ที่เรียนสามารถเรียนรู้ในแบบที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ประการที่สาม การมีส่วนร่วม ที่ผู้เรียนรู้รู้สึกสนุกกับการเรียนรู้อย่างมากขึ้น จากกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์การอ่าน และประการที่สี่ การเข้าถึง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ในการพัฒนาทักษะการอ่าน ยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ค่าใช้จ่ายที่มีราคาสูง เพราะเทคโนโลยี AI ยังเป็นสิ่งที่ต้องให้เงินทุนในการพัฒนาระบบอีกมาก รวมไปถึงการเข้าถึงของผู้เรียนบางคนที่ไม่มียูเอสบีซีหรืออินเทอร์เน็ต ที่ใช้ในการฝึกอ่านเพื่อตอบโต้แบบทันทีทันใด นอกจากนี้บทเรียนที่ผู้เรียนได้รับยังต้องประกอบด้วยทักษะอื่นๆในการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ หรือคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อประเมินข้อความรู้ หรือบทเรียนที่ได้รับมาจาก AI ที่ต้องใช้เวลาพัฒนาระบบไปพร้อมกัน โดยสรุป เทคโนโลยี AI มีศักยภาพมากมายในการพัฒนาทักษะการอ่าน แต่จำเป็นต้องมีการพัฒนาและใช้งานอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ จันทวงศ์. (2566). *ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการศึกษาเพิ่มประสบการณ์การสอนและการเรียนรู้ (AI for Education)*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/1297-ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการศึกษาเพิ่มประสบการณ์การสอนและการเรียนรู้-ai-for-education>.
- ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (2562). *ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://www.scimath.org/article-technology/item/10110-ai-10110>.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562). *AI กับการส่งเสริมการศึกษา*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/75968>.
- นำพล ม่วงอวยพร. (2566). *ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการศึกษา*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://www.rcim.in.th/ปัญญาประดิษฐ์-ai-กับการศึกษา/>.
- นิจารีย์ วรภูมิ. (2563). *ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence)*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <http://km.prd.go.th/%e0%b8%9b%e0%b8%b1%e0%b8%8d%e0%b8%8d%e0%b8%b2%e0%b8%9b%e0%b8%a3%e0%b8%b0%e0%b8%94%e0%b8%b4%e0%b8%a9%e0%b8%90%e0%b9%8c-ai-artificial-intelligence>.
- บุปผา บรรลือเสนาะ. (2566). *ครูกับ AI ในการจัดเรียนการสอน*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://bsru.net/ครูกับ-ai-ในการจัดเรียนกา/>.
- สุชาติ เพชรเทียนชัย, ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์ และ อธิศักดิ์ สร้อยศิริ (2565). *ปัญญาประดิษฐ์ในพลศึกษาเพื่อการเรียนรู้วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 6(2), 47-60.
- Adiguzel, T., Kaya, M. H., & Cansu, F. K. (2023). Revolutionizing education with AI: Exploring the transformative potential of ChatGPT. *Contemporary Educational Technology*, 15(3), ep429.
- Javarush. (2564). *AI เอาชนะมนุษย์ในการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด*. สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก <https://javarush.com/th/groups/posts/th.435.ai->

Using Online Applications to Promote Graphic Design Skills

Thunchanok Pusamlee^{1*} and Thanarak Santhuenkaew¹

¹ Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: film_2324@hotmail.com

ABSTRACT

This academic article aims to study the use of online applications to promote graphic design skills. It focuses on evaluating the performance and impact of various applications on users' graphic creation abilities. These online applications can help promote quality graphic design skills. Especially in the use of various design tools. Ability to create new work and work collaboratively with others. It was also found that using online applications is convenient and easily accessible. This is an important factor that stimulates users to become more interested and develop their graphic design skills. Can be applied to develop graphic design courses and training in the future.

Keywords: Online Applications, Graphics Work, Graphic Design Skills

การใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิก

ธัญชนก ภู่อาลี^{1*} และ ธนารักษ์ สารเดือนแก้ว¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: film_2324@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิก โดยมุ่งเน้นการประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบของโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ต่อความสามารถในการสร้างสรรค์งานกราฟิกของผู้ใช้งาน ซึ่งโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์เหล่านี้สามารถช่วยส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิกได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านการใช้เครื่องมือออกแบบที่หลากหลาย ความสามารถในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์มีความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ใช้งานมีความสนใจและพัฒนาทักษะการออกแบบงานกราฟิกมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบกราฟิกและการฝึกอบรมในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์, งานกราฟิก, ทักษะการออกแบบกราฟิก

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่ถือว่าเป็นยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา ปฏิเสธไม่ได้ว่างานออกแบบงานกราฟิกมีความสำคัญอย่างมากต่อธุรกิจและองค์กรต่างๆ ทักษะการออกแบบงานกราฟิกที่ดีจะช่วยดึงดูดความสนใจ สื่อสารข้อมูล และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับแบรนด์ในปัจจุบัน (วิจิต ธรรมฤทธิ์, 2566) โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิก การใช้โปรแกรมออกแบบงานกราฟิกบนระบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ใช้สามารถออกแบบงานกราฟิกได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน โดยไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์บนเครื่อง โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์เหล่านี้มีหลากหลายประเภท ครอบคลุมการออกแบบงานกราฟิกทุกประเภท ผู้ใช้สามารถเลือกโปรแกรมที่เหมาะสมกับความต้องการ งบประมาณ และทักษะ

งานกราฟิกมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังตัวอย่างที่พบ คือ ภาพวาดบนผนังถ้ำของมนุษย์โบราณ ที่แสดงออกถึงพิธีกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การล่าสัตว์ การบวงสรวง จำนวนและชนิดของสัตว์ ในปัจจุบันสังคมมนุษย์ได้ใช้งานกราฟิกในเกือบทุกกิจกรรม เช่น การศึกษา การออกแบบการตลาด การนำเสนอข้อมูลการแสดงผลทางศิลปะ การโฆษณาผลิตภัณฑ์ ภาพยนตร์และด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีผลทำให้การสร้างและใช้งานกราฟิกสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก งานกราฟิกจึงมีความสำคัญและมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์การสื่อความหมายระหว่างมนุษย์เป็นกิจกรรมทางสังคมของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ มนุษย์รู้จักใช้เครื่องมือที่เป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายและมีความแตกต่างกันตามความเจริญของสังคมมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยมนุษย์ยุคเริ่มแรกยังไม่มีภาษาและสัญลักษณ์จึงใช้ของจริงและสภาวะจริงรอบตัวในการสื่อความหมายต่อกัน (Vongthong, 2558)

ปัจจุบันการออกแบบกราฟิกกลายเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการอย่างสูงในหลากหลายวงการ ไม่ว่าจะเป็นในธุรกิจ การศึกษา หรือการสื่อสารสาธารณะ โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังและเข้าถึงง่ายสำหรับผู้สนใจในการพัฒนาทักษะการออกแบบงานกราฟิก ด้วยความหลากหลายของฟังก์ชันและความสะดวกสบายในการใช้งาน โปรแกรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพสูงโดยไม่จำเป็นต้องมี

ความเชี่ยวชาญลึกซึ้งในการใช้ซอฟต์แวร์กราฟิกแบบดั้งเดิม (สุธาทิพย์ หอมสุวรรณ, 2566) นอกจากนั้น โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ยังช่วยลดข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรและเครื่องมือการออกแบบที่มีราคาแพง เช่น Adobe Creative Cloud หรือ CorelDRAW ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้งานเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพได้ในราคาที่จับต้องได้หรือบริการแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย มีความยืดหยุ่นและการอัปเดตอย่างต่อเนื่องของโปรแกรมเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้ใช้สามารถปรับปรุงทักษะและเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

บทความนี้จะนำเสนอถึงประโยชน์และความสำคัญของการใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ในการส่งเสริมทักษะการออกแบบงานกราฟิก รวมถึงแนะนำโปรแกรมที่เป็นที่นิยมและวิธีการใช้งานเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเริ่มต้นและพัฒนาทักษะการออกแบบของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปรแกรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่น่าประทับใจได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ทดลองและพัฒนาารูปแบบการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอีกด้วย

ความหมายการออกแบบกราฟิก

คำว่า “การออกแบบ (Design)” มีรากศัพท์จากภาษาละตินว่า Designare หมายถึง การวางแผน รวบรวม หรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็นสองมิติ และสามมิติ เข้ากันอย่างมีหลักเกณฑ์ทางด้านความงามประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและสร้างคุณค่านิยมทางความงาม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของงานออกแบบ

คำว่า “กราฟิก (Graphic)” มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Graphikos หมายถึง สื่อ หรือวัสดุต่างๆ ที่ประกอบไปด้วยภาพถ่าย ภาพวาด ลายเส้น สัญลักษณ์ ตาราง แผนภาพ คำบรรยาย ซึ่งใช้สื่อความหมาย ถ่ายทอดข้อมูลข้อเท็จจริง และแนวคิด งานกราฟิกใช้หลักทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพ การเขียนภาพ ทักษะฝีมือ งานกราฟิกมีความสัมพันธ์กับการออกแบบ หากมีการออกแบบที่ดีจะส่งผลให้งานกราฟิกที่ดีและน่าสนใจ (ศิริพรรณ ปีเตอร์, 2549, น. 3-4)

กล่าวโดยสรุป การออกแบบกราฟิก (Graphic Design) หมายถึง การวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา การถ่ายทอดความคิดและมโนทัศน์เพื่อออกแบบสื่อหรือวัสดุต่างๆ ซึ่งมีส่วนประกอบของภาพลักษณะต่างๆ และตัวอักษรออกมาเป็นโครงสร้างให้สามารถสื่อสารข้อมูลผ่านการจัดองค์ประกอบตามหลักการเพื่อให้เกิดความน่าสนใจต่อกลุ่มเป้าหมาย สามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการออกแบบงานกราฟิก

การออกแบบกราฟิก และสื่อเป็นขั้นตอนหนึ่งของการสร้างสรรค์งานที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการงานกราฟิก งานทางด้านสิ่งพิมพ์ โดยมีหลักการคิด และวิธีการดำเนินการ ที่ต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ สื่อความหมาย หลักการทางศิลปะประยุกต์ และทฤษฎีการรับรู้ทางจิตวิทยา การออกแบบงานกราฟิก จึงต้องกระทำอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานกราฟิกที่ดีจะต้องทำให้เห็นถึงความคิดในการออกแบบเป็นเลิศ มีคุณค่าและความสำคัญในตัวเองที่แสดงออกได้ (Vongthong, 2558) ดังนี้

1. เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ถูกต้องและชัดเจน
2. สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี
3. ช่วยทำให้งานเกิดความน่าสนใจ ประทับใจ และน่าเชื่อถือแก่ผู้พบเห็น
4. ช่วยให้เกิดการกระตุ้นทางความคิด และการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว
5. ช่วยสร้างสรรค์งานสัญลักษณ์ทางสังคม และพัฒนาระบบการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การออกแบบกราฟิกมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการสื่อสารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การออกแบบกราฟิกช่วยให้การสื่อสารข้อมูลเกิดความดึงดูดน่าสนใจ งานออกแบบกราฟิกที่ดีต้องอาศัยการออกแบบที่ดีในการสื่อความหมาย ข้อมูลและความนึกคิดไปยังผู้บริโภค การสร้างสรรค์ งานออกแบบกราฟิกได้มีการพัฒนาและมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามกาลเวลาและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคสมัย ประกอบกับทักษะและแนวคิดอันสร้างสรรค์ของนัก

ออกแบบนั้น มีส่วนช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญและดำรงอยู่อย่างสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2563)

Allen Hurlburt นักออกแบบและสมาชิกของ The Art Directors Club ได้จำแนกหน้าที่ของงานออกแบบกราฟิก โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังที่ปาพจน์ หนูนกดี (2553) อธิบายไว้ดังนี้

- งานออกแบบกราฟิกมีหน้าที่บอกเรื่องราว รายละเอียดต่างๆ ข้อมูลที่ซับซ้อนให้ชัดเจนเข้าใจง่าย (To Inform) งานออกแบบกราฟิกแสดงถึงลักษณะของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีเอกลักษณ์และบุคลิกของสิ่งนั้น (To Identify) - งานออกแบบกราฟิกมีหน้าที่โน้มน้าวหรือชักจูง สื่อให้เห็นจุดเด่นของสิ่งที่กล่าวถึง (To Persuade) งานออกแบบกราฟิกมีส่วนในการสร้างสรรค์การสื่อสารอย่างเป็นระบบมีโครงสร้างที่เป็นระเบียบแบบแผน มีบทบาทอย่างมากมายต่อหลากหลายวงการในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. บทบาทของงานกราฟิกต่อการดำรงชีวิต งานออกแบบกราฟิกที่ดีนั้นมีคุณค่าทางด้านประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรงและทางด้านอารมณ์ความรู้สึก มีผลทางอารมณ์ทำให้เกิดความพึงพอใจ สุขสบายใจ หรือก่อให้เกิดความคิดอื่นๆ ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีงามของบุคคล

2. บทบาทของงานกราฟิกต่อสังคม งานกราฟิกถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับมนุษย์ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในสังคม มีบทบาทในการลดข้อจำกัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล งานกราฟิกจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์และสังคมซึ่งมีบทบาทต่างๆ ดังที่วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) อธิบายไว้สรุปได้ดังนี้

2.1 สร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคม บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ การใช้งานกราฟิกเข้าช่วยจะทำให้หยั่งต่อการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี งานออกแบบกราฟิกมีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์เพื่อความเข้าใจและสร้างข้อตกลงที่เข้าใจร่วมกันในสังคม หรือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำรงชีวิตร่วมกัน เช่น การออกแบบภาพสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมาย สร้างกฎปฏิบัติที่จำเป็นต้องมีความเข้าใจร่วมกันป้องกันไม่ให้เกิดความสับสนในสังคมในยุคที่การสื่อสารไร้พรมแดน มีการปฏิสัมพันธ์กับนานาชาติ งานออกแบบกราฟิกจึงสำคัญอย่างมากในการสื่อความหมายร่วมกันภายใต้ความแตกต่างของเชื้อชาติและภาษา

2.2 สร้างความเจริญก้าวหน้าทางธุรกิจ ด้วยรูปแบบการค้าที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน การแข่งขันที่มีสูงมาก รูปแบบการค้าที่เปลี่ยนไป รูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทแทนที่การค้าขายแบบเดิม ผู้ผลิตสินค้าจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกราฟิกในการสร้างเอกลักษณ์ให้กับตัวสินค้าให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์องค์กร (Brand Identity) ปรับปรุงรูปร่างหน้าตาของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ (Packaging Design) ให้ดึงดูดใจผู้บริโภคท่ามกลางคู่แข่งที่มีมากมาย อีกทั้งกราฟิกยังช่วยในการสื่อสารข้อมูล ประชาสัมพันธ์โฆษณา (Public Relation) มีทั้งกราฟิกในรูปแบบสิ่งพิมพ์และรูปแบบมัลติมีเดีย

2.3 สร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ในยุคแห่งการเรียนรู้ไร้พรมแดน ผู้คนไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ในชั้นเรียนอีกต่อไป สามารถศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มากมาย เช่น เรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต สื่อเรียนรู้มัลติมีเดียต่างๆ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสรรค์สื่อเหล่านี้คือการออกแบบกราฟิก ภาพที่นำมาใช้ การใช้สี และการจัดวางตัวอักษรล้วนต้องถูกออกแบบมาอย่างดีเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่อย่างรวดเร็ว น่าสนใจส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า งานกราฟิกนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยทำให้งานเกิดความน่าสนใจ ประทับใจ และน่าเชื่อถือ ช่วยให้เกิดการกระตุ้นทางความคิด และการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยสร้างสรรค์งานสัญลักษณ์ทางสังคม และพัฒนาระบบการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์

การใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ (Online Applications) มีประโยชน์หลายประการ (1001 Click, 2565) ดังนี้

- 1. ความสะดวก:** สามารถเข้าถึงโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องติดตั้งซอฟต์แวร์บนเครื่อง ช่วยประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และพื้นที่จัดเก็บ
- 2. ความหลากหลาย:** มีโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์มากมาย ครอบคลุมการออกแบบงานกราฟิกทุกประเภท ผู้ใช้สามารถเลือกโปรแกรมที่เหมาะสมกับความต้องการ งบประมาณ และทักษะ
- 3. การเรียนรู้:** โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์หลายตัว มีบทเรียน คู่มือ และวิดีโอสอนการใช้งาน ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้ทักษะการออกแบบงานกราฟิกได้อย่างง่ายดาย โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- 4. การทำงานร่วมกัน:** โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์หลายตัว รองรับการทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำงานร่วมกันบนโปรเจกต์เดียวกัน โดยไม่ต้องกังวลเรื่องสถานที่และเวลา
- 5. การแบ่งปันผลงาน:** ผู้ใช้สามารถแบ่งปันผลงานการออกแบบงานกราฟิกบนระบบออนไลน์ เพื่อรับคำติชม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างผลงานร่วมกับผู้อื่น

ตารางที่ 1 แสดงคุณสมบัติของโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์การออกแบบงานกราฟิก (Online Graphic Design Programs) (Mybest, 2566)

หัวข้อโปรแกรม	คำอธิบาย	จุดเด่น	การใช้งาน
1. Canva	แพลตฟอร์มที่ใช้ในการออกแบบกราฟิก (Graphic) ต่างๆ ซึ่งมีให้เลือกหลายแบบ	<ol style="list-style-type: none"> ใช้งานง่าย ฟีเจอร์หลากหลาย รองรับการออกแบบงานกราฟิกทุกประเภท มีเทมเพลตให้เลือกมากมาย มากกว่า 250,000 เทมเพลต เหมาะกับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านกราฟิก 	<p>ออกแบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - โลโก้ - โปสเตอร์ - อินโฟกราฟิก - สื่อสิ่งพิมพ์ - อีเมล - เว็บไซต์ - โซเชียลมีเดีย
2. Adobe Express	โปรแกรมช่วยออกแบบกราฟิก ที่ใช้งานได้ทั้งบน Desktop และ Mobile ทุกอุปกรณ์ โดยเป็นโปรแกรมที่มาแทนที่ Product ตัวเดิมอย่าง Adobe Spark	<ol style="list-style-type: none"> ใช้งานง่าย ฟีเจอร์ครบครัน มีเทมเพลตให้เลือกมากมาย มากกว่า 15,000 เทมเพลต 	<p><u>ออกแบบ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โลโก้ 2. โปสเตอร์ 3. อินโฟกราฟิก 4. สื่อสิ่งพิมพ์ 5. อีเมล 6. เว็บไซต์ 7. โซเชียลมีเดีย
3. Snappa	เป็นโปรแกรมทำ Infographic ออนไลน์ที่เปิดให้ใช้งานได้ฟรี	<ol style="list-style-type: none"> เทมเพลตที่ผ่านการจัดวาง Layout มาแล้วเรียบร้อย มีคลังรูปภาพและภาพกราฟิกแบบจัดเต็ม เลือกใช้ได้อย่างฟรี สำหรับผู้ใช้ฟรี จะมีข้อจำกัด คือ สามารถดาวน์โหลดชิ้นงานได้เพียง 3 ชิ้นต่อเดือน 	<p>เป็นการออกแบบที่เหมาะสมสำหรับงานเชิงธุรกิจ และการตลาด</p>

ตารางที่ 1 แสดงคุณสมบัติของโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์การออกแบบงานกราฟิก (Online Graphic Design Programs) (Mybest, 2566) (ต่อ)

หัวข้อโปรแกรม	คำอธิบาย	จุดเด่น	การใช้งาน
4. Visme	เว็บไซต์ที่จะช่วยในการสร้างสรรค์งาน โดยเป็นการนำข้อมูลต่างๆ มาจัดระเบียบในรูปแบบที่หลากหลายตามที่ต้องการ	<ol style="list-style-type: none"> ใช้งานง่าย มีรูปแบบการนำเสนอหลายประเภทให้เลือกใช้ พร้อม Template ฟรี นำไปใช้งานได้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ สามารถใส่เสียงประกอบการนำเสนอได้ ดาวน์โหลดเป็นไฟล์ JPG หรือใช้โค้ด Embed กับบล็อกของผู้ใช้งานได้ 	Presentation, Infographic, Animations และ Banners
5. Fotor	เป็นเครื่องมือแก้ไขภาพและออกแบบกราฟิกที่ใช้ง่ายและมีคุณภาพสูง	<ol style="list-style-type: none"> สะดวกในการใช้งาน มีเครื่องมือการแก้ไขภาพที่ครบครัน เทมเพลตและสติ๊กเกอร์ ความสามารถในการสร้างโปสเตอร์และการออกแบบ การบริการฟรี 	ตกแต่งภาพ ออกแบบงานกราฟิก

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแอปพลิเคชันที่สามารถใช้ทำงานกราฟิกบนโทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ต

แอปพลิเคชัน	รายละเอียด
Canva	เป็นแอปที่ควรมีติดเครื่องที่สุดสำหรับมือใหม่ในกราฟิก เพราะสามารถออกแบบงานได้ง่ายและรวดเร็ว แถมยังมี Templates แนะนำเยอะมากๆ ในแอปนี้เราสามารถออกแบบได้หลากหลายรูปแบบอีกด้วย เช่น Presentation, Poster, Card, Resume, Infographic เป็นต้น
Logo Maker	แอปนี้สำหรับใครที่อยากลองเป็นแม่ค้าออนไลน์ตั้งแต่วัยเรียนแล้วอยากมี โลโก้ร้านสวยๆน่ารักใช้โปรโมทขายของ แอปนี้ตอบโจทย์สุดๆเพราะเป็นแอปใช้ออกแบบโลโก้โดยเฉพาะมี Templates และ Fonts ให้เลือกใช้มากมาย
Adobe Comp CC	ชื่อ Adobe หลายคนคงคุ้นหูกันมาบ้างแต่วันนี้เรามาดูฉบับแอปของค่ายนี้กันบ้าง แอปตัวนี้ไว้ใช้สำหรับออกแบบกราฟิกที่ต้องการลูกเล่นมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถเปิดใช้งานบน Laptop, PC ได้อย่างง่ายดายอีกด้วยสายกราฟิกตัวจริงต้องมีติดเครื่องละนะ
Adobe Spark Post	จากค่ายเดียวกันนั้นก็ยังมีแอปน่าสนใจอีก แอปนี้จะใช้งานได้ง่ายกว่า Adobe Comp CC เพราะสามารถทำกราฟิกง่ายและสะดวกเหมาะสำหรับมือใหม่ สามารถเลือก Templates ที่เกี่ยวข้องกับงานของเราได้ อีกทั้งยังแจก Wallpaper ให้ใช้ออกแบบกันฟรีๆอีกด้วย
DesignLab	แอปแต่งรูปที่สะดวกสบายใช้งานง่ายนอกจากจะแต่งรูปสวยๆได้แล้ว ยังสามารถเพิ่มกราฟิกลูกเล่นต่างๆ เข้าไปได้อีกทั้ง ตัวหนังสือ เทมเพลตสวยๆให้ใช้กันอีกด้วย

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแอปพลิเคชันที่สามารถใช้ทำงานกราฟิกบนโทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ต (ต่อ)

แอปพลิเคชัน	รายละเอียด
Assembly Art and Design	เป็นอีกหนึ่งแอปที่มีลูกเล่นค่อนข้างเยอะและหลากหลาย นอกจากจะออกแบบงานกราฟิก โลโก้ ได้แล้วยังสามารถออกแบบพวก Vector ไปได้ขึ้นกันได้อีกด้วยทั้งนี้ยังมี Shapes หรือ Stickers ให้ได้เลือกมาตกแต่งอีก 1000+ รูปแบบ หากใครติดใจอาจจะต้องเสียเงินสักหน่อยเพราะสามารถทดลองใช้ฟรีได้เพียง 7 วันเท่านั้นแต่คุ้มมากรับรอง
Over Edit	แอปนี้ก็โอเวอร์สมชื่อแอป เพราะสามารถแต่งรูปใส่ฟิลเตอร์ตกแต่งเพิ่มลดตัวอักษรก็ทำได้หมด แถมยังมีเทมเพลตให้ได้เลือกใช้ หรือดูเป็นตัวอย่างอีกมากมายในตัวแอป โอเวอร์ขนาดนี้จะไม่ไหลตได้ไง
Autodesk SketchBook	อีกหนึ่งแอปยอดนิยมสำหรับสายวาดภาพต่างๆ นับว่าเป็นแอปที่มีเครื่องมือครบมากที่จะใช้ในการวาดงาน ออกแบบทำได้หมดทั้งนี้ยังสามารถแบ่งเป็นเลเยอร์ได้แบบโปรแกรมในคอมฯอีกด้วย แต่หากใครอยากนำไฟล์ไปเปิดบนคอมฯ สามารถบันทึกเป็นไฟล์ PSD ไปเปิดบน Photoshop ทำรูปต่อได้สบายๆ เลย
Zen Brush	ยังคงอยู่กับสายวาดภาพหากใครชอบในลายเส้น ลายพู่กันแบบเอเชียๆงานภาพแนวจีน ญี่ปุ่น แอปนี้จัดให้ด้วยแปรงวาดภาพที่มีให้เลือกมากมาย ใครที่ชอบงานลายเส้นคมๆแอปนี้ได้ตั้งใจซัวร์
Paper by FiftyThree	แอปวาดภาพเจ้าดังที่มี UI น่าใช้เหมาะกับคนชิวๆ แอปนี้จะจำลองให้เหมือนกับเรากำลังวาดภาพบนกระดาษอยู่จริงๆนอกจากจะได้บรรยากาศในการวาดแล้ว เครื่องมือในการวาดภาพก็ไม่น้อยหน้าสามารถบันทึกออกมาเป็น PDF ได้ด้วย
DesignLab Photo Editor	สร้างดีไซน์ที่สวยงามและกราฟิกระดับมืออาชีพด้วย DesignLab เลือกภาพกราฟิกแบบอักษรและ template ที่ปรับแต่งได้ หลายล้านภาพเพื่อสร้างภาพที่สวยงาม
Font Candy Cool Photo Editor	อีกหนึ่งแอปที่ให้เรานุกไปกับการตกแต่งภาพพร้อมตัวหนังสือ นอกจากนี้เรายังสามารถใส่ภาพกราฟิกได้อีกด้วย
Fuzel Collage	เป็นแอปที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สามารถสร้างภาพกราฟิกได้หลากหลายในเวลาสั้นๆ ใช้งานได้ที่ระบบ IOS และ Android

ที่มา: จุฑามาศ ภิญโญศรี (2565)

การเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ มีข้อควรพิจารณาหลายประการเพื่อให้แน่ใจว่าโปรแกรมที่เลือกจะตรงตามความต้องการและมีประสิทธิภาพ (RICOH USA. 2567) มีดังนี้ 1) ความเสถียรของระบบ: ควรเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ที่มีความเสถียร ใช้งานได้ราบรื่น เพื่อป้องกันปัญหาข้อมูลสูญหาย 2) ความเป็นส่วนตัว: ควรเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ที่มีนโยบายความเป็นส่วนตัวที่ชัดเจน เพื่อปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้ 3) ฟีเจอร์: ควรเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ที่มีฟีเจอร์ครบครัน เหมาะสมกับความต้องการ และ 4) ราคา: โปรแกรมเหล่านี้มักมีเวอร์ชันแบบไม่มีค่าใช้จ่ายให้ทดลองใช้งานก่อนตัดสินใจซื้อ ควรเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ที่มีราคาเหมาะสมกับงบประมาณ

บทสรุป

โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์มีข้อดีหลายประการ เช่น ความสะดวก ความหลากหลาย การเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน และการแบ่งปันผลงาน ช่วยเสริมสร้างทักษะด้านการออกแบบกราฟิก ตัวอย่างโปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ยอดนิยม ได้แก่ Canva, Adobe Express, Snappa, Visme, และ Fotor อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ควรพิจารณาความเสถียรของระบบ ความเป็นส่วนตัว ฟีเจอร์ และราคา ก่อนเลือกใช้โปรแกรมประยุกต์บนระบบออนไลน์ เพื่อให้เหมาะสมกับงาน ตอบโจทย์ความคุ้มค่าคุ้มราคาเหมาะสมกับผู้ใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- จุฬามาศ ภิญญาศรี. (2565). *แนะนำแอปพลิเคชันบนมือถือ เพื่อให้การทำกราฟิกเป็นเรื่องง่าย*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://news.msu.ac.th/msumagaz/smain/readpost.php?mid=356#>.
- ปาพจน์ หนูนักดี. (2553). *หลักการและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์*. นนทบุรี: โอดีซีฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2563). *การออกแบบกราฟิกกับเทคโนโลยีเพื่อการออกแบบ*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://graphic.bsru.ac.th/wp-content/uploads/2020/12/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-1-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%9F%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B9%82%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%B5%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A.pdf>.
- วิชิต ธรรมฤทธิ์. (2566). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <http://www.missystem.net/misnkv/manage/docdata/99vg7w359zv98xgn28hgxt.pdf>.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). *การออกแบบ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริพรรณ ปีเตอร์. (2549). *การออกแบบกราฟิก*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุธาทิพย์ หอมสุวรรณ. (2566). *บทบาทของงาน Graphic Design*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://bsru.net/บทบาทของงาน-graphic-design/>.
- 1001 Click. (2565). *WEB APPLICATION โปรแกรมประยุกต์บนเว็บไซต์ที่ผู้คนนิยมใช้ในปัจจุบัน*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://www.1001click.com/blog/what-is-web-application>.
- ETS Tech Integration. (2566). *Visme*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://techintegration.ets.kmutt.ac.th/content/tech-review/visme>.
- Mybest. (2566). *โปรแกรมทำ Infographic ให้ทุกการเลือกเป็นสิ่งที่ดีที่สุด*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://th.my-best.com/52562>.
- Vongthong. (2558). *ความหมายและความสำคัญของการออกแบบกราฟิก*. สืบค้น 17 เมษายน 2566. จาก <https://vongthong.blogspot.com/2015/04/blog-post.html>.

Using Technology Training to Promote Skills for Online Services with Cloud Technology

Thammarat Prathum^{1*} and Thanarak Santhuenkaew¹

¹ Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: thammarat.05@rumail.ru.ac.th

ABSTRACT

This article aims to present guidelines for using cloud technology in training to promote practical skills of online service users. Including introducing popular methods and tools for training for maximum efficiency. This is so that students can apply the knowledge and skills they have received to their work and self-development effectively. Using technology in training to promote practical skills in using online services using cloud technology is becoming an important and effective way to develop the capabilities of personnel in the digital age. Cloud technology offers the flexibility to access resources and learning tools from anywhere. This allows learners to train and develop skills continuously without limitations of location and time. Cloud-based training also gives learners access to up-to-date, up-to-date content.

Keywords: Technology Training, Practical Skills, Cloud Technology

การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์

ธรรมรัตน์ ประทุม^{1*} และ ธนารักษ์ สารเดือนแก้ว¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: thammarat.05@ru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีคลาวด์ในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของผู้ใช้บริการออนไลน์ รวมถึงแนะนำวิธีการและเครื่องมือที่เป็นที่นิยมในการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์กำลังกลายเป็นแนวทางที่สำคัญและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีคลาวด์มีความยืดหยุ่นในการเข้าถึงทรัพยากรและเครื่องมือการเรียนรู้จากที่ใดก็ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกอบรมและพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่องและไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา การฝึกอบรมผ่านเทคโนโลยีคลาวด์ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

คำสำคัญ: เทคโนโลยีในการฝึกอบรม, ทักษะปฏิบัติ, เทคโนโลยีคลาวด์

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์ เทคโนโลยีคลาวด์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิธีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากร จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของภาครัฐ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อนโยบายและประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร จะเห็นได้ว่าภายในองค์กรมีการทำเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาแทนที่กระดาษ เพื่อจัดเก็บข้อมูลและสร้างเอกสารบนคอมพิวเตอร์ (เกียรติพันธ์ศักดิ์ บิลอับลุล่าห์, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 5 กำหนดให้มีการส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการด้านความเท่าเทียมและด้านความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้บริโภคส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ของคนไทย (นันทิดา ปวิวรรณ์, ภาณุพงศ์ บุญธรรม และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์, 2564)

ประเทศไทยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้อย่างแพร่หลาย และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการนำระบบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานหรือองค์กร รวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานและต่างหน่วยงาน ตลอดจนการติดต่อระหว่างประเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่าเราสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกกิจกรรม (นลินธ์ แยมประยูรสวัสดิ์, 2560)

เทคโนโลยีคลาวด์เริ่มได้รับความนิยมในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น รูปแบบของคลาวด์ที่ถูกสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ นำมาใช้ในการเรียนรู้มากที่สุดนั้นคือในลักษณะ Software as a Service (SaaS) เป็นรูปแบบการให้บริการโปรแกรมประยุกต์บนโครงสร้างของคลาวด์ซึ่งใช้บริการจากเครื่องมือบนคลาวด์สาธารณะมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน วิธีการเรียนรู้เช่นนี้เราสามารถเรียกได้ว่าการเรียนแบบมีคลาวด์เป็นฐาน (Cloud based Learning) (Aaron & Roche, 2013; กุศลชัย กุลตวนิช, 2557)

นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีคลาวด์ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากผู้เรียนสามารถใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์ที่มีอินเทอร์เน็ต เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยไม่จำเป็นต้องลงทุนในเครื่องมือหรือโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมเทคโนโลยีคลาวด์กำลังกลายเป็นส่วนสำคัญของโลกดิจิทัลในปัจจุบัน องค์กรต่างๆ ต่างหันมาใช้บริการคลาวด์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงาน ลดต้นทุน และเพิ่มความคล่องตัว ทักษะการใช้บริการคลาวด์จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรในทุกระดับเทคโนโลยีคลาวด์มีบทบาทสำคัญในหลากหลายธุรกิจ บริการออนไลน์บนคลาวด์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การสื่อสาร และการจัดเก็บข้อมูล ส่งผลให้เกิดความต้องการบุคลากรที่มีทักษะในการใช้บริการเหล่านี้ (Chayanan. J, 2023)

บทความนี้จะกล่าวถึงแนวทางการใช้เทคโนโลยีคลาวด์ในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติด้านการให้บริการออนไลน์ รวมถึงแนะนำเครื่องมือและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะของตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีคลาวด์ไม่เพียงแต่ช่วยในการฝึกอบรมแต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของตลาดและเทคโนโลยี

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีคลาวด์

เทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Technology) คือ การใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์และบริการผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ไม่ต้องมีฮาร์ดแวร์หรือโปรแกรมประยุกต์ที่ติดตั้งในเครื่องตนเอง แต่สามารถเข้าถึงทรัพยากรและบริการจากที่หนึ่งในอินเทอร์เน็ต (Cloud Aec, 2566)

เทคโนโลยีคลาวด์ หรือที่เรียกว่า ระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ หมายถึงการให้บริการโฮสต์ เช่น การจัดเก็บข้อมูล เซิร์ฟเวอร์ ฐานข้อมูล เครือข่าย และซอฟต์แวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต บริการเหล่านี้ให้บริการโดยผู้ให้บริการระบบคลาวด์ และสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ข้อมูลจะถูกจัดเก็บบนเซิร์ฟเวอร์จริง ซึ่งได้รับการดูแลโดยผู้ให้บริการระบบคลาวด์ สถาปัตยกรรมระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ประกอบด้วยโครงสร้างซอฟต์แวร์แบบบริการ (SaaS) พื้นฐานแบบบริการ (IaaS) แพลตฟอร์มแบบบริการ (PaaS) และ ซึ่งแบ่งประเภทเพิ่มเติมตามรูปแบบการปรับใช้ เป็นระบบคลาวด์สาธารณะ ระบบคลาวด์ส่วนตัว และระบบคลาวด์แบบไฮบริด

ระบบคลาวด์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบในการใช้งาน (Robinson, B. D. 2021) ดังนี้

1. ระบบคลาวด์สาธารณะ: ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการคลาวด์ผ่านอินเทอร์เน็ตสาธารณะ ผู้ให้บริการระบบคลาวด์จะเป็นผู้ดูแลจัดการโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมด ระบบคลาวด์สาธารณะเหมาะสำหรับผู้ใช้ที่มีงบประมาณจำกัด ต้องการความยืดหยุ่นสูง และไม่กังวลเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูล
2. ระบบคลาวด์ส่วนตัว ผู้ใช้มีโครงสร้างพื้นฐานคลาวด์เป็นของตนเอง ซึ่งอาจจะติดตั้งไว้ที่ศูนย์ข้อมูลขององค์กรเอง หรือเช่าพื้นที่จากผู้ให้บริการโคโลเคชัน ระบบคลาวด์ส่วนตัวเหมาะสำหรับองค์กรที่มีความกังวลเรื่องความปลอดภัยของข้อมูล ต้องการควบคุมการจัดการระบบคลาวด์เอง และมีงบประมาณเพียงพอ
3. ระบบคลาวด์แบบไฮบริด ผู้ใช้ผสมผสานการใช้งานระบบคลาวด์สาธารณะและระบบคลาวด์ส่วนตัวเข้าด้วยกัน ระบบคลาวด์แบบไฮบริดเหมาะสำหรับองค์กรที่ต้องการความยืดหยุ่น ต้องการควบคุมข้อมูลบางส่วนไว้เอง และต้องการใช้ประโยชน์จากบริการคลาวด์สาธารณะ

ตัวอย่างการใช้บริการคลาวด์สำหรับการฝึกอบรม

1. ฝึกอบรมการใช้งานระบบเครือข่ายคลาวด์ ผู้เรียนสามารถจำลองการเดินทางสายเคเบิล ตั้งค่าคอนฟิกเรเตอร์ และทดสอบการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง

2. ฝึกอบรมการใช้งานซอฟต์แวร์บนคลาวด์ ผู้เรียนสามารถจำลองการใช้งานซอฟต์แวร์ต่างๆ บนคลาวด์ เช่น โปรแกรมออกแบบ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์ลงบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัว

3. ฝึกอบรมการแก้ไขปัญหา ผู้เรียนสามารถจำลองสถานการณ์ปัญหาต่างๆ บนระบบคลาวด์ ฝึกการวิเคราะห์ปัญหา และหาสาเหตุรวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีคลาวด์นั้นเข้ามาช่วยเพิ่มความสามารถให้กับองค์กรได้เติบโตมาหน้าคู่แข่งและบรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจได้รวดเร็วขึ้น มีศักยภาพในการจัดการกับทรัพยากรขององค์กรโดยความสามารถในการปรับขนาดได้ มีความยืดหยุ่น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยประหยัดต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการลงทุน

ทักษะด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์

ทักษะด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์ เน้นไปที่การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บริการแบบคลาวด์ในการทำงาน (Vultur Prime, 2566) มีดังนี้

1. การจัดการและการกำหนดค่าคลาวด์ (Cloud Configuration and Management) เข้าใจพื้นฐานของโครงสร้างคลาวด์และการตั้งค่าบริการต่างๆ เช่น การสร้างและบริหารจัดการอินสแตนซ์เซิร์ฟเวอร์ การตั้งค่าพื้นที่จัดเก็บข้อมูล และการจัดการเครือข่ายบนคลาวด์

2. ความปลอดภัยบนคลาวด์ (Cloud Security) รู้วิธีการป้องกันและตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงการตั้งค่าความปลอดภัย การจัดการสิทธิ์และการเข้าถึงข้อมูล และการใช้งานเครื่องมือความปลอดภัยต่างๆ บนคลาวด์

3. การปรับขนาดและการเพิ่มประสิทธิภาพ (Scaling and Optimization) ความสามารถในการปรับขนาดทรัพยากรคลาวด์ตามความต้องการใช้งานและการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ เช่น การปรับขนาดเซิร์ฟเวอร์อัตโนมัติและการบริหารจัดการปริมาณงาน

4. การสำรองข้อมูลและการกู้คืน (Backup and Disaster Recovery) การวางแผนและดำเนินการสำรองข้อมูล รวมถึงการตั้งค่าและทดสอบระบบการกู้คืนข้อมูลเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน

5. การใช้งานและการบริหารจัดการบริการออนไลน์ (Online Service Management) การตั้งค่าและบริหารจัดการบริการออนไลน์ เช่น เว็บแอปพลิเคชัน ฐานข้อมูล และบริการอื่นๆ บนคลาวด์ การเข้าใจและใช้งานเครื่องมือการบริหารจัดการ เช่น AWS Management Console หรือ Azure Portal

6. การบูรณาการและการใช้งาน API (API Integration and Usage) ความสามารถในการใช้งานและบูรณาการ API เพื่อเชื่อมต่อบริการและระบบต่างๆ บนคลาวด์ รวมถึงการพัฒนาและจัดการ API เอง

7. การใช้เครื่องมือ DevOps บนคลาวด์ (DevOps Tools on Cloud) การใช้เครื่องมือ DevOps บนคลาวด์ เช่น Jenkins, Kubernetes หรือ Docker สำหรับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการทำ CI/CD

8. การวิเคราะห์และการตรวจสอบ (Monitoring and Analytics) การใช้เครื่องมือตรวจสอบและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบบนคลาวด์ เช่น CloudWatch หรือ Azure Monitor เพื่อดูแลและปรับปรุงการทำงานของระบบอย่างต่อเนื่อง

9. การคำนวณต้นทุนและการบริหารงบประมาณ (Cost Management and Budgeting) การบริหารจัดการต้นทุนและการวางแผนงบประมาณสำหรับการใช้บริการคลาวด์ รวมถึงการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ต้นทุนและการตั้งค่าการแจ้งเตือนเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

10. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎระเบียบ (Compliance and Governance) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการคลาวด์ เช่น GDPR, HIPAA และการตั้งค่าเพื่อให้ระบบปฏิบัติตามข้อกำหนด การมีทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้งานและบริหารจัดการบริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีฝึกอบรมผ่านบริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์

เทคโนโลยี	คำอธิบาย	ประโยชน์
AWS Training and Certification	คอร์สเรียนออนไลน์และใบรับรองจาก Amazon Web Services ครอบคลุมหัวข้อต่างๆ เช่น การจัดการเซิร์ฟเวอร์ การรักษาความปลอดภัย และการบริหารคลาวด์	การรับรองมาตรฐาน การเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่ครอบคลุม และโอกาสในการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ AWS
Microsoft Learn	แพลตฟอร์มการเรียนรู้จาก Microsoft ที่มีคอร์สเกี่ยวกับ Azure และบริการคลาวด์ต่างๆ	เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง มีแบบทดสอบและใบรับรอง การฝึกปฏิบัติผ่าน Labs ที่ใช้งานได้จริง
Google Cloud Training	คอร์สและใบรับรองจาก Google Cloud Platform (GCP) ที่ครอบคลุมการใช้งานบริการคลาวด์ต่างๆ	ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับ GCP การรับรองที่มีมูลค่าในตลาดงาน การเข้าถึงเนื้อหาทันสมัย
Udemy	แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์ที่มีคอร์สเกี่ยวกับคลาวด์จากผู้สอนอิสระ มีคอร์สหลากหลายเกี่ยวกับ AWS, Azure, GCP	ความหลากหลายของคอร์ส ราคาประหยัด การเข้าถึงเนื้อหาตลอดชีพ
Coursera	คอร์สจากมหาวิทยาลัยและองค์กรชั้นนำ เช่น Google, IBM, และ AWS ครอบคลุมการเรียนรู้คลาวด์และ DevOps	คอร์สที่มีคุณภาพสูง มีใบรับรองที่ได้รับ การยอมรับในวงการ การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและองค์กรชั้นนำ
Khan Academy	แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีคอร์สพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	เรียนรู้ฟรี เข้าใจง่าย เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้น
LinkedIn Learning	คอร์สออนไลน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ครอบคลุมการใช้บริการคลาวด์จากผู้เชี่ยวชาญในวงการ	การเข้าถึงคอร์สคุณภาพ การฝึกอบรมที่เน้นทักษะวิชาชีพ การสร้างโปรไฟล์ที่น่าสนใจบน LinkedIn
Pluralsight	แพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่มีคอร์สเชิงลึกเกี่ยวกับคลาวด์ รวมถึงการทดสอบทักษะและการวัดผลการเรียนรู้	ความหลากหลายของคอร์ส การประเมินทักษะส่วนบุคคล แผนการเรียนรู้ที่ปรับตามผู้เรียน
A Cloud Guru	แพลตฟอร์มฝึกอบรมที่มุ่งเน้นทักษะคลาวด์โดยเฉพาะ มีคอร์สเกี่ยวกับ AWS, Azure และ GCP	การฝึกอบรมที่เน้นเฉพาะด้าน การเตรียมตัวสำหรับการสอบรับรอง การเข้าถึงทรัพยากรที่ทันสมัย

จากตารางข้างต้น การใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานในยุคดิจิทัล

ข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยีที่สามารถใช้ในการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการให้บริการออนไลน์บนคลาวด์

Cloud Computing คือ การที่เราใช้ซอฟต์แวร์, ระบบ, และทรัพยากรของเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเลือกกำลังการประมวลผล เลือกจำนวนทรัพยากร ได้ตามความต้องการในการใช้งาน และให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลบน Cloud จากที่ไหนก็ได้ แต่การจะใช้เทคโนโลยีคลาวด์นั้น ย่อมข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยีที่สามารถใช้ในการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการให้บริการออนไลน์บนคลาวด์ ดังนี้ (H & G Thailand, 2566)

1. ข้อดีของการใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มการเรียนรู้

- ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ต้องมีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา และสามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนรู้ตามความสะดวกและความต้องการส่วนตัว
- เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคอร์สและเนื้อหาหลากหลายจากผู้เชี่ยวชาญและองค์กรชั้นนำ สามารถเลือกเรียนรู้จากคอร์สที่มีคุณภาพสูงและทันสมัย
- การฝึกปฏิบัติจริง มีการฝึกปฏิบัติผ่าน Labs และการใช้งานระบบเสมือนจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง การใช้เครื่องมือ DevOps และระบบคลาวด์จริงในการฝึกอบรม
- การประเมินผลและการรับรอง มีแบบทดสอบและการประเมินผลที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวัดความก้าวหน้า ได้รับใบรับรองที่มีมูลค่าในตลาดงาน
- ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการเข้าร่วมคอร์สฝึกอบรมแบบดั้งเดิมสามารถเข้าถึงคอร์สในราคาที่จับต้องได้

2. ข้อจำกัดของการใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มการเรียนรู้

- ความต้องการความรู้พื้นฐานทางเทคนิค ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีและการใช้งานคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถเริ่มต้นใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนรู้ได้
- ความเสถียรและความเร็วของอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต้องอาศัยการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วและเสถียร หากอินเทอร์เน็ตไม่ดี อาจทำให้การเรียนรู้ไม่ราบรื่นและประสบปัญหาในการเข้าถึงเนื้อหา
- ขาดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การเรียนออนไลน์ขาดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การขาดแรงจูงใจและวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องมีวินัยและแรงจูงใจสูงในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การขาดการติดตามและการแนะนำจากผู้สอนโดยตรงอาจทำให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ
- ข้อจำกัดทางเทคนิค ปัญหาทางเทคนิคเช่น ระบบล่ม หรือการเชื่อมต่อที่ไม่เสถียร อาจทำให้การเรียนรู้สะดุดหรือหยุดชะงัก
- ความหลากหลายและคุณภาพของคอร์ส คุณภาพและความหลากหลายของคอร์สอาจแตกต่างกันไป ผู้เรียนต้องเลือกคอร์สที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากสำหรับบางคน
- ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม แม้ว่าบางแพลตฟอร์มจะมีคอร์สฟรี แต่การเข้าถึงเนื้อหาและเครื่องมือที่มีคุณภาพสูงหรือการได้รับใบรับรองอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- การประเมินและการรับรอง การประเมินผลและการรับรองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์อาจไม่เป็นที่ยอมรับในบางวงการหรือองค์กรเท่ากับการฝึกอบรมแบบดั้งเดิม
- การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เทคโนโลยีคลาวด์เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นภาระเพิ่มเติมสำหรับบางคน
- ข้อจำกัดด้านภาษาและวัฒนธรรม แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์บางแห่งอาจมีเนื้อหาหรือการสอนที่ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเฉพาะ ซึ่งอาจไม่เหมาะสมหรือไม่เข้าใจง่ายสำหรับผู้เรียนจากภูมิภาคหรือวัฒนธรรมอื่น

บทสรุป

การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการใช้บริการออนไลน์บนเทคโนโลยีคลาวด์เป็นการนำเข้ นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้การใช้คลาวด์เทคโนโลยีทำให้การฝึกอบรมเป็นไป อย่างยืดหยุ่น สะดวกสบาย และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเทคโนโลยีคลาวด์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและบทเรียนได้ ทุกที่ทุกเวลาผ่านทางอินเทอร์เน็ตความยืดหยุ่นนี้เป็นประโยชน์สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวตามรอบการทำงานหรือ กิจกรรมที่มีต่อหน้า โดยไม่ต้องมีการเข้าร่วมอบรมในสถานที่ที่กำหนด การใช้แพลตฟอร์มคลาวด์ยังเป็นทางเลือกที่เหมาะสม ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการอบรม วิดีโอ และบทเรียนผ่านทาง แพลตฟอร์มนี้ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย การให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติจริงบนเทคโนโลยีคลาวด์ยังเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติที่สอง เทคโนโลยีคลาวด์ช่วยให้การให้ผลตอบรับและการวัดผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการวัดผล ที่ทันสมัยนี้ช่วยในการปรับปรุงด้านทักษะและความรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติพันธ์ศักดิ์ บิลอับดุลลาห์. (2564). *การประยุกต์ใช้ Chatbot สนับสนุนงานสอบสวนกรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรเบตง*. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- กุลชัย กุลตวนิช. (2557). *ระบบการเรียนบนห้องเรียนเสมือนแบบคลาวด์ตามแนวคิดการเรียนรู้คอนเน็คติวิสม์เพื่อส่งเสริม การรู้สารสนเทศและการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี*. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นลินธ์ แยมประยูรสวัสดิ์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมบนคลาวด์ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในองค์กรไม่แสวงหากำไร*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นันทิดา ปฎิวัฒน์, ภาณุพงศ์ บุญธรมย์ และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(5), 1927-1939.
- Aaron, L. S., & Roche, C. M. (2013). Stemming the tide of academic dishonesty in higher education: It takes a village. *Journal of Educational Technology Systems*, 42(2), 161-196.
- Chayanan. J. (2566). *Cloud-Based LMS*. สืบค้น 5 เมษายน 2566. จาก <https://www.weon.website/blog/cloud-based-lms-convenience-flexibility/>.
- Cloud Aec. (2566). *Cloud (คลาวด์) คืออะไร*. สืบค้น 5 เมษายน 2566. จาก <https://cloud-ace.co.th/blogs/d8x7t0-google-cloud>.
- H&G Thailand. (2566). *การพัฒนาบุคลากรกับชีวิตวิถีใหม่ 5 ข้อดีของการอบรมออนไลน์*. สืบค้น 5 เมษายน 2566. จาก <https://g-aca-th.com/archives/3818>.
- Robinson, B. D. (2021). *Where the cloud is headed in 2021*. Retrieved 19 March 2023. from <https://www.bvp.com/cloud100/where-the-cloud-is-headed-2021?from=feature>.
- Vultur Prime. (2566). *รู้จักคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) แบบเข้าใจง่าย*. สืบค้น 5 เมษายน 2566. จาก <https://www.vultureprime.com/blogs/basic-cloud-computing-for-busines>.

